

**Лектор навчальної
дисципліни**
**Контактна інформація
лектора (e-mail)**
**URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психосоматика

Ступінь вищої освіти - Магістр

Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»

Освітня програма Педагогіка вищої школи

Рік навчання 1(1 ст), семестр: 2(2)

Форма здобуття вищої освіти денна

Кількість кредитів ЄКТС 4

Мова викладання українська

д.п.н., професор Мірошніченко Валентина Іванівна

067 7028171

mvi_2016@ukr.net

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1614>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – ознайомлення здобувачів освіти із сучасними теоретичними та прикладними знаннями про психосоматику як науку; із психологічними особливостями людини, що страждає на хронічні соматичні захворювання; формування вмій і навичок у сфері збереження психосоматичного здоров'я; розвиток здібностей адекватного пізнання себе та інших людей, розвиток психологічної допомоги соматично хворій людині; формування навичок діагностики та самодіагностики, профілактичної та психологічної допомоги.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення основних психологічних чинників ризику та антиризиків соматичних та психосоматичних захворювань;
- вивчення порушень когнітивних функцій, особистості та соціального функціонування хворих на соматичні захворювання;
- вивчення психологічних факторів формування здорового стилю життя населення;
- освоєння основних психодіагностичних методик, що застосовуються в клініці соматично хворих;
- вивчення основних принципів, підходів і методів психологічної допомоги соматично хворій людині.

Набуття компетентностей:

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Здатність до створення толерантного освітнього середовища, до лідерства та управління освітнім процесом; до реалізації здоров'язберігаючого підходу в організації освітнього процесу.

Здатність до рефлексії в процесі розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання (ПРН):

Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію

Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

Знаходити форми і засоби створення здоров'язбережувального освітнього середовища; аналізувати вплив соціокультурних чинників на трансформаційні процеси у системі освіти та її глобалізацію.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Модуль 1. Предмет та основні теоретичні положення психосоматики				
Тема 1. Вступ у психосоматику.	2/2	Знати понятійно-категорійний апарат, методологію, завдання та структуру навчального курсу «Психосоматика»; Вміти визначати методологічні підходи, принципи психосоматики як науки та про психологічні підходи щодо вивчення психосоматичних захворювань. Аналізувати сутність психосоматичних розладів. Розуміти закономірності та особливості виникнення психосоматичних розладів. Пояснювати моделі формування психосоматичних розладів.	Здача практичної роботи. Написання тестів, есе. Виконання презентації, індивідуальних завдань (в.т.ч. в elearn).	10 балів
Тема 2. Стрес як чинник розвитку соматичних захворювань.	2/2	Знати умови розвитку стресу як чинника ризику виникнення соматичних захворювань. Вміти працювати з видами та стадіями стресу, механізмами дії стресу, діагностикою, клінікою	Здача практичної роботи. Написання тестів, есе. Виконання презентації, індивідуальних завдань	10 балів

		та профілактикою стресових станів. Аналізувати прояви біологічного, емоційного та психологічного стресу. Розуміти зміни поведінкових реакцій при стресі; зміни інтелектуальних процесів при стресі; зміна емоційних проявів при стресі. Встановлювати і пояснювати шляхи виходу із психологічного стресу.	(в.т.ч. в elearn).	
Тема 3. Діагностика у психосоматиці.	2/2	Знати мету та роль діагностичної бесіди. Вміти проводити діагностичну бесіду; складати приблизний план проведення діагностичної бесіди Аналізувати отриману інформацію. Розуміти характеристики, закономірності та особливості психологічного тестування у психосоматичній практиці. Пояснювати значення рухів тіла, жестів та міміки у діагностиці	Здача практичної роботи. Написання тестів, ессе. Виконання презентації, індивідуальних завдань (в.т.ч. в elearn).	10 балів
Тема 4. Психосоматичні та соматопсихічні ознаки хвороб.	2/2	Знати психосоматичні та соматопсихічні ознаки хвороб. Вміти намалювати індивідуальну тілесну карту страхів; працювати з психічними порушеннями при соматичних захворюваннях (невротичні "маски", депресивні "маски" при соматичних розладах). Аналізувати	Здача практичної роботи. Написання тестів, ессе. Виконання презентації, індивідуальних завдань (в.т.ч. в elearn).	10 балів

		<p>властивості психогенних захворювань.</p> <p>Розуміти варіанти реакції хворого на хворобу. Виявляти ознаки психічних порушень різного регістру та ступеня тяжкості.</p>		
Модуль 2. Психосоматичні та соматопсихічні розлади				
Тема 5. Психологічні особливості хворих на основні психосоматичні розлади.	4/4	<p>Знати етапи розвитку, клінічні прояви та психологічні причини виникнення основних психосоматичних розладів (бронхіальної астми, ожиріння, анорексії, інфаркту міокарда, гіпертонії та гіпотонії)..</p> <p>Вміти встановлювати психологічний статус хворого на основні психосоматичні розлади.</p> <p>Аналізувати психологічні причини захворювань на основні психосоматичні розлади.</p> <p>Розуміти методи лікування та психокорекції основних психосоматичних розладів.</p> <p>Встановлювати і пояснювати фізіологічні причини і фактори зовнішнього середовища виникнення психосоматичних розладів.</p>	Здача практичної роботи. Написання тестів, есе. Виконання презентації, індивідуальних завдань (в.т.ч. в elearn).	10 балів
Тема 6. Особливості психотерапії та психокорекції при	2/2	Знати загальну характеристику психологічної корекції та психотерапії при психосоматичних	Здача практичної роботи. Написання тестів, есе.	10 балів

психосоматичних захворюваннях		захворюваннях. Вміти застосовувати різні методи психотерапії та психокорекції при психосоматичних захворюваннях Аналізувати технічні прийоми тілесної психотерапії по Райху. Розуміти методи психотерапії у дітей та підлітків. Надавати психологічну характеристику шкіряного та м'язового відчуття. Пояснювати джерела біоенергетичного аналізу.	Виконання презентації, індивідуальних завдань (в.т.ч. в elearn).	
Тема 7. Психічне та психологічне здоров'я особистості	1/1	Знати поняття психогієни як науки. Вміти надавати комплексну оцінку психічного здоров'я, його критеріїв. Аналізувати етапи психофізичного розвитку. Розуміти критичні періоди в психофізіологічному розвитку.	Здача практичної роботи. Написання тестів, есе. Виконання презентації, індивідуальних завдань (в.т.ч. в elearn).	10 балів
Всього за 2 семестр				70
екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перекладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1.1. Бриндаревич С.М., Пальчинська М.В. Психосоматика та соматопсихіка: навально-методичні рекомендації з дисципліни . Одеса: Сімекс-прінт, 2021. 172 с.

1.2. Середа І. В. Основи психосоматики : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання. Миколаїв : Видавець Румянцева Г. В., 2022. 156 с.

1.3 Максименко С. Д. Психологічна допомога тяжким соматичним хворим: Навчальний посібник. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка АПН України, Ніжин: Міланік, 2007. 115 с.

1.4. Психологія соматично хворих: Навчально-методичний комплекс для студентів зі спеціальності «Психологія» / Укладачі: Шестопалова Л.Ф. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. 41 с.

1.5 Хомуленко Т. Б. Психосоматика та психоісторія хвороби: навч.–метод. посібник. Харків : Діса плюс, 2023. 274 с.

1.6. Федосова Л.О. Клінічна психологія: навчальний посібник.. Київ.: «Вид. дім «Персонал», 2013. 248 с.

1.7. Смужевич А.Б. Психосоматичні розлади: Посібник для практичних лікарів. 2019.

2. Допоміжна

2.1. Роль здоров'язберігаючих технологій у збереженні здоров'я школярів Г.В. Бекетова, К.Б. Савінова, Г.П. Мозгова, Н.В. Бекетова // Сучасна педіатрія. Україна 8(120)/2021 С.16-24. Scopus.

2.2. Сидоренко, О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології : навчальний посібник для студентів подвійних спеціальностей з психологією / О. Б. Сидоренко ; МОН ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2018. – 262 с

2.3. Вишньовський В.В. Методичні вказівки щодо проведення самостійної роботи з дисципліни «Основи психологічної корекції» для студентів вищих навчальних закладів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія». Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. 24 с.

2.4. Мозгова Г. Емоційне вигорання. Психосоматика: психічне, тілесне, соціальне: хрестоматія, навчальний посібник для студентів ВНЗ. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2021. 382 с. [діагностика і корекція] / упоряд.: В. Дудяк. Київ.: Главник, 2012. 128 с.

2.5. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів К.: Ніка-Центр, 2013. 580 с.

2.6. Корольчук М.С. Психологічне забезпечення психічного і фізичного здоров'я. Київ.: ІНКОС, 2012 272 с.

2.7. Maya Trynyak; Oksana Yakymchuk. Moral Paradoxes of Emerging Technologies in the Education Sector. Philosophy and Cosmology, Volume 27, 2021. – с. 163-173. Scopus:

2.8. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи психогігієни» для здобувачів вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія». Одеса: Університет Ушинського, 2022. 30 с.

2.9. Максименко С.Д. Мультипсихологічний дискурс вокалотерапії психосоматичних розладів особистості. Київ: Людмила, 2021. 903 с.

2. 10. Чабан О.С., Хаустова О.О. Практична психосоматика: діагностичні шкали: Київ: Медкнига, 2019, 111 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт наукової бібліотеки України ім. В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/> –.
2. Сайт наукової бібліотеки національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова: <http://hklib.npu.edu.ua/>
3. Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: <http://lib.pu.if.ua/>.
4. Портал професійних психологів України «У психолога»: <http://upsihologa.com.ua/> .
5. Модульне середовище навчання – <https://dn.nadpsu.edu.ua/>
6. Neurophysiological characteriscs of psychosomatic disorders and psychosomaticpathology in children and adolescents // Galyna V. Beketova, Galyna P. Mozgova, Oleh G. Shekera, Natalia V. Beketova, Liubava-Stephania M. Pryimatchuk //Wiadomości Lekarskie is abstracted and indexed in: SCOPUS, 2019, tom LXXII, nr 12 cz. I,- Pp 2282-2288.
7. Professional competence building of the entrepreneurs through improving the quality of business education. Nina Slyusarenko, Journal of Entrepreneurship Education Volume 23, Special Issue 1, 2020.

8. Курс лекцій з дисципліни «Основи психогієни та психопрофілактики». <https://chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://univer.nuczu.edu.ua/tmp>
9. Грандт В. В. Чинники появи психосоматичного симптому в юнацькому віці. <https://chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/http://baltijapublishing.lv/>